

Biovak 2011 groter en breder gesorteerd

Biologische akkerbouwers hebben baat bij officiële erkenning van de akkerbouwbemester.

Handel en industrie | Tekst en foto's: Jacqueline Wijbenga

Vloeibare meststoffen toedienen tijdens het groeiseizoen. Een ideaal systeem voor met name de biologische teelten, maar nog steeds niet officieel erkent, zo bleek tijdens Biovak 2011. De beide bedrijven die over het materiaal beschikken, loonbedrijven Capelle en Transmefo, verkeren voor het nieuwe seizoen nog steeds in onzekerheid.

Groter en breder gesorteerd dan voorgaande edities toonde de organisatie van Biovak 2011 zich vooraf content met het gepresenteerde productaanbod. Ruim 350 standhouders trokken naar Zwolle om zich te presenteren aan geïnteresseerden in de biologische sector. Het aanbod beperkt zich

al lang niet meer tot de toeleveranciers van de primaire sector. De afgelopen jaren kwam een breed scala aan leveranciers in de biologische voedingsmiddelenketen af op de beurs Biovak. Dit jaar was dat niet anders en waren ook aanpalende sectoren present, zoals winkelinrichters, leveranciers van

schoonmaakmiddelen en verpakkingsmateriaal en interieurinrichting en kleding. Tussen dat alles een rijk aanbod aan producten voor de primaire producent: de biologische boer. Ook producenten van biologisch voer waren goed vertegenwoordigd op deze geanimeerde beurs, die zo'n 17.000 bezoekers trok. "Een record", aldus een tevreden beursorganisatie.

Bemesten

Een van de aanwezige standhouders was loonbedrijf Transmefo uit Putten. Eigenaar Lammert van Nijhuis toonde er zijn mestverspreider voor vloeibare meststoffen. "Een uitkomst voor de biologische akkerbouwer", weet beursorganisator Sjoerd de Hoop. "Juist door de beperkende regelgeving voor het >>

>>> Organisch bemesten tijdens groeiseizoen problematisch

verspreiden van organische mest, is er in het groeiseizoen behoefte aan aanvullende bemesting. Biologische telers kunnen niet terugvallen op kunstmest dat zich makkelijk over het land laat verspreiden als er een gewas staat. Een systeem dat vloeibare, biologische meststoffen kan verspreiden terwijl het gewas in het veld staat, is daarom meer dan welkom.”

De akkerbouwbemester, het systeem dat door akkerbouwer André Capelle is ontwikkeld voor het toedienen van drijfmest, digestaat of vloeibare meststoffen tijdens het groeiseizoen, voorziet in de behoefte. De eerste werd door Capelle in eigen beheer gebouwd, een tweede voor Transmefo werd door machinebouwer Kaweco geleverd. Maar tot nu toe zijn andere loonbedrijven niet ingesprongen op deze ontwikkeling. “Niet verwonderlijk”, aldus Van Nijhuis, “want het systeem heeft geen wettelijke erkenning. Zolang die uitblijft, zijn andere ondernemers terughoudend met investeren in zo'n toepassing.” Zelf ging de loonwerker de uitdaging wel aan, maar meermalen werd hij door de AID aangesproken op het ‘mogelijk’ illegaal uitrijden van mest. “Dan bellen ze vanuit Zwolle met de mededeling dat ik iets doe dat niet mag. Ze kunnen zo snel niet in het veld zijn, maar boeren schrikken er wel van terug en laten me dan stoppen met de werkzaamheden.” Liefst zou de ondernemer zien dat er een keer proces verbaal werd opge-

maakt, zodat er een proefproces kan worden gevoerd. “Alleen met een proefproces is hierover duidelijkheid te krijgen”, denkt Van Nijhuis. Dat vraagt echter medewerking, ook van de boeren waar hij de werkzaamheden uitvoert. “Die kunnen bij dergelijke overtredingen echter worden gekort op hun EU-subsidies en vinden dat risico te groot.”

Vooraf op kleigrond is het bemestingsprobleem groot, stellen aanwezige telers. “Meer dan 75 procent van alle meststoffen moeten nu in het voorjaar worden aangewend. Dat legt een enorme druk op de mestmarkt, tijd en beschikbaarheid van de mineralen tijdens het groeiseizoen.” Daarnaast belemmert de onderwerkverplichting de mogelijkheden.

“Nu heb ik een wiedzeg achter de bemester om te voldoen aan die verplichting. Een noodgreep, waardoor de capaciteit halveert”, aldus Van Nijhuis. Ook Kraanswijk, leverancier van Eko digestaat, is ervan overtuigd dat er voor zijn product meer afzet zou zijn zonder die onderwerkverplichting. “Dunne digestaat is zo vloeibaar, dat trekt direct in de grond. Als je een uur na het uitrijden met de mestverspreider in het land komt, herken je het spoor niet. Bovendien moet je vanwege de verdamping de grond niet opentrekken, dat zou de emissie kunnen verhogen, terwijl die met dit systeem juist heel laag is”, legt Bennie Bomers van Kraanswijk uit.

Ondertussen blijft Van Nijhuis hopen op duidelijkheid van overheidswege of de bereid-

Ron Hofman: “Goede voeding begint bij een gezonde bodem.”

heid vanuit de boerensector om een proefproces te voeren om de erkenning van het systeem af te dwingen. “Ik ben ervan overtuigd dat er dan veel werk is voor een dergelijk systeem, want ook gangbare akkerbouwers zijn enthousiast over de akkerbouwbemester. Als deze wordt toegelaten, wordt dit systeem net als in Duitsland gemeengoed, daarvan ben ik overtuigd.”

Eiwit in voer

Ondertussen maakt men zich in de biologische dierhouderij op voor het aanstaande verbod op innemen van gangbare ingrediënten. Momenteel wordt gewerkt aan een voorstel om op 1 januari 2012 wel over te stappen op volledig biologische grondstoffen voor de oudere dieren, maar een overgangsregeling te treffen voor de echt jonge dieren. Met name kuikens en biggen tot een bepaalde leeftijdsgrens. “We denken daarbij aan geleidelijke uitfasering van gangbare, eiwitrijke grondstoffen. Want de aminozuurvoorziening, dat is en blijft de grootste uitdaging bij jonge dieren”, licht Achim Tijkotte van ForFarmers toe. Gezamenlijk wordt door de verschillende partijen gelobbyd voor het verlagen van het gangbare grondstoffen-

Ekologisch legpluimveevoer

ForFarmers introduceerde op Biovak 2011 Vitakrek, een ekologischer legpluimveevoederlijn. Vitakrek is een structuurmeel dat verkrijgbaar is in drie varianten: standaard, super en select. “Om hennen goed in de veren te houden en het productieresultaat op peil te houden, is het belangrijk dat het voer is afgestemd op de behoefte van het dier. Dat betekent dat ontmenging van het voer moet worden voorkomen”, licht Achim Tijkotte van ForFarmers toe. ForFarmers heeft een nieuw productieproces toegepast voor het verkrijgen van de optimale structuur. Dit heeft geresulteerd in Vitakrek. Afhankelijk van de productiedoelstelling kan de pluimveehouder het juiste voer bij zijn situatie kiezen.

gehalte in jongdiervoeders van 5 procent naar volledig biologisch in stappen van 1 procent per jaar. "Daarmee krijgen we iets meer tijd om goede oplossingen te vinden en vooral ook te testen."

Nieuwe grondstof

Reudink Biologische Diervoeders presenteerde op de Biovak een nieuwe eiwitrijke grondstof. De eigen klanten waren met een speciale actie uitgenodigd een bezoek te brengen aan de stand van de voerproducent voor een nadere kennismaking met deze grondstof. "We hebben al onze klanten met hoogproductief melkvee een potje gestuurd met de grondstof erin. Daaraan hebben we een prijsvraag gekoppeld. We nodigen onze klanten uit te raden wat het is. Onder de goede inzenders verloten we een prijs", vertelt Ronald Paardekoper. Zelf is hij erg enthousiast over dit nieuwe ingrediënt. "Het zijn raapschilfers die we door De Bron laten ontsluiten. Hiermee hebben we een biologisch ontsloten eiwit tot onze beschikking en daarvan zijn er niet veel in de biologische sector. Met dit ontsloten eiwit verwachten we minder soja nodig te hebben." De eerste vracht ontsloten raapschilfers is afgeleverd op drie biologische melkveeproefbedrijven, een in Nederland en twee in Duitsland. Daar

is het product met het normale TMR-rantsoen aangeboden aan de koeien. "En dan blijkt dat we een hogere productie en betere gehalten kunnen behalen", aldus een enthousiaste Paardekoper. Onderzoek op praktijkbedrijven moet deze bevindingen verder onderbouwen en vertalen naar het boeren-erf. "De volgende stap is dat we dit product ook gaan verwerken in onze brok."

Paardenbrok

Goed voer begint bij een goede bodem. Dat is de stelregel van Ron Hofman, producent van Bio-ron paardenvoeders, muesli's en zadenmengsels. Hofman rolde min of meer bij toeval in de paardenhouderij. "Ik was instellings- en dieetkok, dus wist wel het nodige van voeding. Van daaruit is ook mijn interesse voor paardenvoeding gegroeid", vertelt Hofman. Wat begon als liefhebberij en de behoefte om de eigen dieren goede voeding te bieden, is inmiddels uitgegroeid tot een volwaardig bedrijf. "Dat begon heel klein, met de vraag van een bezoeker of ik ook voer voor zijn paard had."

Tegenwoordig laat Hofman paardenbrok maken bij een biologische diervoederproducent volgens Bio-ron voorschriften. "Zij maken het, maar ik bepaal wat er in komt." Zo bevat de brok uitsluitend hele granen en

geen melasse. Met die paardenbrok speelt Hofman in op een behoefte uit de markt, maar eigenlijk is een paardenbrok overbodig, vindt hij. "Van nature weten dieren heel goed wat ze bij elkaar moeten sprokkelen om in hun behoeften te voorzien. Als je die natuurlijke variatie aanbiedt en zorgt voor een goede, gezonde darmflora, is een brok overbodig."

Natuurlijke variatie betekent om te beginnen een gezonde bodem en een vegetatie die bestaat uit een divers aanbod aan planten, kruiden en grassen. "Daarvoor zijn die zadenmengsels bedoeld." Daarnaast voert Hofman hele granen, waaronder spelt, tarwe, gierst, mais en gerst. "Die hoeveelheden variëren met de seizoenen." Ook groente- en fruitresten biedt hij de paarden aan. "Ze halen daaruit zelf wat in hun voedingspatroon past." Voor de mineralenvoorziening kiest Hofman op het eigen bedrijf voor likstenen, Keltisch zeezout en zeewier. Alle producten worden enkelvoudig aangeboden op verschillende plaatsen. "Toch gaat ook de biologische paardenhouder steeds vaker voor gemak en dan is een brok of muesli een gewild product", constateert de voerproducent. Aan die marktvaart Hofman tegemoet. "Maar dan wel met behoud van mijn voedingsprincipes." ♦

Lucht, licht en liefde

Op de Biovak presenteerde het Duitse stalbouwbedrijf Iris Weiland de Hühnermobil, een mobiele stal voor pluimvee. De stal biedt het pluimvee een compleet en comfortabel onderkomen, met het voordeel dat de stal eenvoudig kan worden verplaatst. Hierdoor kan het natuurlijke scharrelgedrag van de kippen worden bevorderd. "Kippen krijgen elke week een frisse uitloop." Hiermee wordt voorkomen dat de mest van het pluimvee een bron van parasieten vormt. "Kippen die buiten lopen, hebben een hogere opname van groenvoer en een hoger leggerpercentage. Bovendien zijn de eieren smakelijker", verzekert de stallenbouwer. De mobiele stallen zijn verkrijgbaar in verschillende afmetingen: van 225 tot 1200 kippen.

